TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

GUDIKATUR
AVV. DR. KEVIN CAMILLERI XUEREB

Udjenza ta' nhar l-Erbgha, 30 ta' Gunju, 2021

Avviz tat-Talba numru: **376/2019**

CHARLES FOCA U MARIELLA FOCA
[K.I. NRU. 462371M U 496675M B'MOD RISPETTIV]

VERSUS

MARIA-JOSEPHINE GATT

It-Tribunal;

Ra l-Avviz tat-Talba prezentat nhar it-28 ta' Novembru, 2019 fejn l-atturi talbu li l-konvenuta tigi kkundannata thallashom s-somma ta' elf u hames mitt ewro (€1,500.00c) rapprezentanti flus dovuti ghall-bejgh tal-vettura ta' l-ghamla Mercedes Benz C180 Classic Saloon hekk kif deskritt fl-Avviz tat-Talba. L-attrici talbet ukoll l-ispejjez ta' dawn il-proceduri u kif ukoll dawk marbuta ma' l-ittra ufficjali bin-numru 694/2019, bl-imghaxxijiet dekorribbli mid-data ta' l-ewwel interpellazzjoni sad-data tal-pagament effettiv u finali.

Ra li ghad li debitament notifikata bl-atti ta' dawn il-proceduri, il-konvenuta naqset milli tipprezenta risposta fit-terminu preskritt mil-ligi ghal dan il-ghan u lanqas ma deher xi rapprezentant taghha (jew xi difensur ghaliha) ghas-smigh ta' dan il-procediment.

Ikkunsidra l-provi dokumentarji mressqa;

Ra l-atti processwali kollha;

It-Tribunal jikkunsidra;

Illi l-Artikolu 9(2)(a) tal-Kapitolu 380 tal-Ligijiet ta' Malta jipprovdi illi, "*Bla hsara ghal kull regola msemmija fis-subartikolu (1), ġudikatur – Ghandu jiżgura li kaz ghandu, daqskemm*

ikun possibbli, jinstema' u jinqata sommarjament fl-istess jum tas-smigh tieghu u li dak is-smigh ma jtulx iktar minn seduta wahda."

Il-paragrafu (b) ta' l-Artikolu 13 ta' l-istess imsemmi Kapitolu jiddisponi illi, "*Jekk xi parti tonqos li tidher fid-data stabbilita ghas-smigh tal-kawza, id-disposizzjonijiet li gejjin ghandhom jghoddu ... Jekk il-konvenut jonqos li jidher, il-gudikatur jista jiddeċiedi l-kawza fin-nuqqas tal-konvenut u tista ssir ammissjoni bis-subizzjoni tal-konvenut, u d-disposizzjonijiet tas-Sub-titolu VI tat-Titolu I tat-Tielet Ktieb tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili, li jirrigwardaw l-ammissjoni bis-subizzjoni tal-konvenut fil-qrati inferjuri ghandhom jghoddu mutatis mutandis*."

Minn qari ta' din ic-citata disposizzjoni, jidher li hija mhollija fid-diskrezzjoni tat-Tribunal jekk huwa jiddiferixxiex il-kawza jew le ghal gurnata ohra sabiex jisma' lill-parti mharrka f'kaz li din ma tidhirx quddiemu.

Fil-kaz prezenti, u hekk kif registrat fl-udjenza tat-22 ta' Ottubru, 2020 (*a fol*. 14), il-konvenuta giet debitament notifikata bl-atti processwali. Cionostanti tali notifika, il-konvenuta la ressqet risposta fit-terminu li trid u tghid il-ligi u lanqas ma deher xi rapprezentant taghha quddiem it-Tribunal fl-udjenza appena msemmija li kienet tmiss wara n-notifika lilha ta' l-atti u, addirittura, lanqas ma deher xi rapprezentant legali taghha sabiex issehh kontestazzjoni tal-pretiza attrici fl-udjenzi sussegwenti. Tali konvenuta, ghalhekk, kienet giet dikjarata fi stat ta' kontumacja, skond id-dettami tal-Kapitolu 380 tal-Ligijiet ta' Malta, fl-imsemmija udjenza tat-22 ta' Ottubru, 2020.

Ghalkemm kontumaci, tali stat silenzjuz[1] ma jfissirx li l-parti konvenuta qed tammetti dak allegat u/jew pretiz mill-parti attrici, l'ghaliex xorta wahda jibqa' d-dmir ta' din l-ahhar parti li tipprova l-kaz taghha sa' dak il-grad probatorju rikjest mil-Ligi. Fid-duttrina forensi nsibu ritenut illi, "*la contumacia vale resistenza, che il contumace tacitamente respinge le domande dello avversario ... il contumace affida al giudice la propria difesa ... questa difesa deve limitarsi ad esaminare se le forme del rito sian rispettate, se l'assunto della parte presente sia fondato in fatto ed in diritto*" (**SALVATORE LA ROSA**, "Il Contumace nel Giudizio Civile", Filippo Tropea ed. 1887; §118, p. 175). Mil-lat ta' gurisprudenza domestika, wiehed huwa mistieden jara *in re* **Giuseppe Gerada v. Salvu Attard** (Appell Kummercjali, 6 ta' Novembru, 1959);[2] id-decizjoni riportata f'*Kollez*. **Vol XXIX-III-35**;[3] il-kawza *in re* **Id-Direttur**

[1] Dwar it-tema tas-skiet guridiku wiehed hu dirett jara s-sentenza *in re* **Emanuel Esposito v. Carmelo Mugliett** (Tribunal Ghal Talbiet Zghar, 9 ta' Jannar, 2019; mhux appellata), b'siltiet mid-duttrina u mill-gurisprudenza lokali dwar il-materja.

[2] Fiha nsibu ritenut hekk: "*Ghalkemm il-konvenut jibqa' kontumaci, dan ma jaghtix lok ghall-prezunzjoni ta' abbandun tal-liti, ghad-difett ta' eccezzjonijiet legittimi, jew ghal adezjoni ghad-domanda; imma, inveci, ghas-suppozizzjoni ta' rimessjoni ghall-gustizzja tat-tribunal*."

[3] Fiha inghad hekk: "*ghalkemm il-konvenut jibqa' kontumaci dana ma jfissirx illi huwa abbanduna kull eccezzjoni li seta' jaghti fil-kawza u ammetta d-domandi. Il-gudikant ghandu jezamina jekk it-talba hiex gustifikata indipendentement mill-kontumacja tal-konvenuti*."

tar-Registru Pubbliku v. Ermelina Silos Mendoza et (Prim'Awla, 16 ta' Novembru, 2010);[4] id-decizjoni *in re* **Carmela Zahra armla v. Direttur tax-Xogholijiet Pubblici** (Appell Superjuri, 28 ta' Frar, 1975; mhux pubblikata); u *in re* **Awtoritá Ghat-Trasport F'Malta v. Abdi Khadar Qaasim** (Tribunal Ghal Talbiet Zghar, 6 ta' Novembru, 2017; mhux appellata) li fiha insenjamenti ulterjuri dwar dan is-suggett. Ghalhekk, il-posizzjoni guridika tal-parti mharrka f'dan il-procediment hi meqjusa bhala cahda totali u kategorika ta' l-allegazzjonijiet kollha vantati kontriha, li jehtiegu jigu debitament pruvati kif imiss.

Fl-udjenza tat-22 ta' Ottubru, 2020 id-difensur ta' l-atturi gharraf lit-Tribunal li, f'dak l-istadju, l-procediment kellu jitwaqqaf, purkè b'mod temporanju, ghal dak li jikkoncerna produzzjoni ta' provi peress li kienu qed isehhu diskussjonijiet in vena ta' transazzjoni bejn il-kontendenti. Ghalhekk, sabiex tali diskussjonijiet setghu jissoktaw, il-procediment ma progrediex lejn tressieq ta' provi. Madanakollu, fl-udjenza ta' wara, dik tal-15 ta' Dicembru, 2020 id-difensur ta' l-atturi informa lit-Tribunal li l-imsemmija diskussjonijiet ma kienux taw frott u li ghalhekk il-procediment seta' jitkompla bil-gbir ta' provi (ara *a fol*. 16).

Fil-konfront ta' l-imsemmija konvenuta gie prezentant kapitolu mill-attrici fl-imsemmija udjenza tal-15 ta' Dicembru, 2020 (ara Kapitolu *a fol*. 17). Dan il-kapitolu gie dikjarat bhala mistqarr fl-udjenza successiva, hekk kif registrat fil-verbal ta' l-udjenza ta' l-24 ta' Gunju, 2021 (*a fol*. 20). Peress li l-konvenuta naqset milli tirregistra dehera biex twiegeb ghal tali kapitolu, fid-dawl ta' tali omissjoni, l-istess kien jisthoqqlu jigi emmnut. Ghalhekk dan ghandu jittiehed bhala mistqarr. Kif diga' mghadud, dan kollu gie debitament puntwalizzat fil-verbal ta' l-udjenza l-ahhar imsemmija.

It-Tribunal josserva illi, in linea ta' principju, il-kapitolu hu fatt processwali li jgib mieghu effetti specifici, espressament previsti u determinati mill-ligi taht il-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta [*vide* Artt. 698(2) u 702(3)]. Minn tali disposizzjonijiet huwa dezunt illi l-kapitolu hu mezz dirett biex jipprovoka konfessjoni gudizzjali f'min lilu jigi deferit ta' fatt sfavorevoli ghal kapitolat u ta' vantagg ghall-parti li eskogitatu. Jinghad fid-decizjoni *in re* **Anthony Borg v. Samwel Veneziani** (Appell Inferjuri, 28 ta' April 1998), illi "*din ic-cirkustanza hi hafna rilevanti ghaliex tfisser illi bin-nuqqas tal-konvenut appellat li jidher biex jikkontesta l-kapitolu, saret prova posittiva li l-ammont rekalmat mill-attur kien dovut lilu ghal ragunijet minnu pretizi u dana bl-ammissjoni – anke jekk negattiva fis-sens ta' non-kontestazzjoni – ta' l-istess konvenut*." Fl-istess sens ara s-sentenza *in re* **Stephen Vella et v. Bollicine Limited** (Appell Inferjuri, 9 ta' Jannar, 2008).

Madanakollu, ghalkemm huwa veru li l-kapitoli, meta s-subent ma jkunx wiegeb ghalihom u ma jkunx iggustifika l-omissjoni tieghu li jikkontesta l-kawza formalment, ghandhom jitqiesu bhala konfessjoni (i.e., l'hekk imsejha konfessjoni gudizzjarja). Imma dana ma jfissirx li min hu tenut jiggudika huwa obligat joqghod dejjem fuq dik il-prezunta konfessjoni. Is-subizzjoni hija semplici mezz ta' prova, u ghandha tigi ezaminata u valjata flimkien mal-provi l-ohra

[4] F'din id-decizjoni inghad li l-parti li tkun kontumaci "*titqies li halliet ix-xorti taghha f'idejn il-Qorti biex taghmel haqq ghall-kaz taghha*."

kollha tal-kawza, b'mod illi, jekk il-kapitoli ma jkunux konfacenti mal-provi l-ohra tal-kawza, u l-gudikant jidhrilu li ghandu jaghti prevalenza lil dawk il-provi l-ohra, l-konfessjoni prezunta derivanti mis-subizzjoni ghandha ccedi quddiem dawk il-provi l-ohra. F’dan is-sens ara d-decizjoni *in re* **Tabib Dr. Antonio Zammit et v. Francesco Pace et** (Prim’Awla, 28 ta’ Gunju, 1952). In tema, kemm id-duttrina legali kif ukoll il-gurisprudenza, issoktaw jaffermaw, u jikkawtelaw ukoll, illi tali prova wehida mhux necessarjament u bilfors ghandha tiddemostra l-fondatezza tal-pretensjoni tal-parti attrici in kwantu dak l-istat migjub in essere bil-kapitolu ma ghandux ifisser li qed jintroduci derogi ghall-principju tal-piz tal-provi. Kif rilevat mill-Qorti ta’ l-Appell kolleggjali fil-kawza *in re* **James Trapani et v. Vincent Cilia** (28 ta’ April 2000), “*il-kapitoli jitqiesu konfessati però dan ma jfisserx li l-Qorti kienet obbligata toqghod fuq dik il-prezunta ammissjoni. Dik il-prova kellha tigi evalwata u meqjusa flimkien ma’ kull prova ohra li sa dak l-istadju setghet kienet diga’ prodotta quddiem il-Qorti. Dan ghaliex kif gja’ nghad is-subizzjoni setghet tintalab f’kull parti tal-procedura.*”

Sa zmien recent, il-Qorti ta’ l-Appell (sede inferjuri) kompliet tikkonsolida dan il-hsieb u orjentament guridiku hekk kif rifless fis-sentenza *in re* **Absolute Services Ltd v. Stefan Darmenia**, moghtija fil-11 ta’ Novembru, 2020. Hija wkoll interessanti s-sentenza ta’ dan it-Tribunal, izda diversament presedut, *in re* **Complex Co. Ltd v. Clive May**, emessa fis-27 ta’ Mejju, 2021, li mhux biss thaddan u tirrikalka l-insenjamenti hawn fuq esposti, imma tkompli tamplifika t-tematika *de quo* b’senjalazzjonijiet gurisprudenzjali ulterjuri.

Apparti l-imsemmija konfessjoni gudizzjali, it-Tribunal ha kont ta’ dak li afferma bil-gurament l-attur Charles Foca. F’dan ir-rigward, fl-udjenza ta’ l-24 ta’ Gunju, 2021 gie registrat u verbalizzat hekk: “*It-Tribunal, seduta stante, wara li ssomministra l-gurament lill-Attur Charles Foca, sema' lill-istess Attur jiddikjara illi l-Atturi ghadhom kredituri fil-konfront tal-Konvenuta Maria-Josephine Gatt fl-ammont intier ta' EUR1,500 u li l-ebda pagament akkont minn tali cifra ma twettqet mill-istess Konvenuta u/jew minn terzi ghan-nom taghha. L-Attur Charles Foca ikkonferma bil-gurament tieghu il-kontenut tal-Avviz tat-Talba u kif ukoll ikkonferma bil-gurament illi qabel dawn il-proceduri kienet inharget ittra ufficjali kontra l-Konvenuta hekk kif specifikat fl-istess Avviz tat-Talba.*” (ara *a foll*. 20–21).

Ghalhekk, fid-dawl tal-appena indikati provi mressqa mill-attrici – u anke, izda mhux biss, bl-adoperu tad-diskrezzjoni ekwitattiva vestita f’dan it-Tribunal *ex lege* skond l-Kapitolu 380 tal-Ligijiet ta’ Malta – it-talba attrici timmerita li tigi milqugha peress li tressqu provi tajbin u sufficjenti li jsostnu dak domandat mill-attrici fi procediment gudizzjarju bhal dan. Tali provi ma gew bl-ebda mod kontradetti u dan it-Tribunal, ezaminati l-istess fil-kwadru probatorju intier u shih, ma jiddubitax mil-veracità u r-rilevanza taghhom.

Ghaldaqstant, it-Tribunal, jaqta’ u jiddeciedi dan il-kaz billi jilqa’ t-talba ta’ l-attrici u konsegwentement jikkundanna lill-konvenuta biex thallas lill-istess attrici is-somma ta’ elf u hames mitt ewro (€1,500.00c), bl-imghaxijiet bir-rata ta’ 8% fis-sena fuq dan l-ammont dekorribbli mit-28 ta’ Novembru, 2019 (li hi d-data ta’ l-intavolar tal-prezenti kawza) sad-data tal-hlas effettiv u finali.

L-ispejjez gudizzjarji marbuta ma' dawn il-proceduri, inkluzi dawk relattivi ghall-ittra ufficjali [fil-Qorti tal-Magistrati (Malta)] mahruga skond l-Art. 166A tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta, datata 1 ta' Marzu, 2019, bir-ref. nru. 694/2019,[5] huma kollha a kariku tal-konvenuta.

***ft.* AVV. DR. KEVIN CAMILLERI XUEREB**
Gudikatur

***ft.* ADRIAN PACE**
Deputat Registratur

---

[5] Nonostante li l-attrici naqset milli formalment tezibixxi kopja ta' tali att gudizzjarju, it-Tribunal jemmen li xorta wahda hemm evidenza sufficjenti sabiex l-ispejjez relattivi jigu akkollati fuq il-parti konvenuta peress li l-attrici indikat in-numru ta' referenza ta' l-att gudizzjarju relattiv u, allura, ghamlitu individwabbli (stante li tali numru huwa singolari u partikolari ghal kull att gudizzjarju). In forza ta' dak misjub fil-gurisprudenza patria, l-atti gjacenti fir-registri tal-qrati domestici jistghu jigu kkonsultati minghajr il-htiega ta' l-ezibizzjoni formali taghhom fil-proceduri *de quo*. Din hi norma riflessa f'bosta decizjonijiet, fosthom *in re* **Negte. Giuseppe C. Degiorgio et v. Carmelo Asciak** (Appell Civili, 3 ta' Ottubru, 1927); **Maria Ellul Bonnici v. Felice Mercieca et ne** (Prim'Awla, 22 ta' Frar, 1950); **Alphonse Maria Vella v. Carmelo Mallia** (Appell Kummercjali, 11 ta' Lulju, 1994); **Edwige armla minn Roger Camilleri v. Gaetano Debattista noe et** (Appell Inferjuri, 19 ta' Mejju, 2004); **Alan Kyle noe v. Mary La Rosa et** (Appell Inferjuri, 23 ta' Novembru, 2005); **Nancy Cutajar nomine v. Charles Ciappara et** (Appell Superjuri, 3 ta' Ottubru, 2008); **Lec Limited v. Tabbingtons Limited** (Qorti tal-Magistrati [Ghawdex], 28 ta' April, 2009, konfermata fl-appell fid-19 ta' April, 2012); u **Korporazzjoni Enemalta v. V&C Contractors Limited** (Appell Inferjuri, 22 ta' Jannar, 2010). L-importanti huwa li l-att gudizzjarju (li ma jigix formalment ezebit fil-proceduri) jigi, almenu, debitament senjalat fil-kors tal-procediment. Dan gie konfermat fi zmien pjuttost ricenti *in re* **Anthony Micallef et v. Paul Balzan pro et noe** (Appell Superjuri, 24 ta' Novembru, 2017) fejn inghad hekk: "*Din il-Qorti taqbel ma' dan il-principju, però, qabel xejn, hu mehtieg li lill-Qorti issirilha referenza cara u preciza tal-att li ghalih parti f'kawza ohra jrid jaghmel referenza. Il-Qorti ma hijiex adita mill-atti kollha li jigu pprezentati fir-Registru tal-Qorti Civili, u ma tistax, meta ma jkollhiex indikazzjoni cara, tipprezumi hi li setgha gie pprezentat att u taghmel tfittxija ghal li jista' jkun*."